

Vergaderjaar 1994–1995

23 760

Beleid inzake XTC

Nr. 6

## VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 28 juni 1995

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport<sup>1</sup> heeft op 14 juni 1995 overleg gevoerd met de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de notitie «**Stadhuis en House**», **handreikingen voor gemeentelijk beleid inzake grootschalige manifestaties en uitgaansdrugs** (VWS-95-508).<sup>2</sup> Van het gevoerde overleg brengt de commissie als volgt verslag uit.

### Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Schutte** (GPV) merkte op dat dit algemeen overleg een vervolg is op het algemeen overleg van 28 september 1994 over de notitie over het beleid inzake XTC (Kamerstuk 23 760, nr. 3). Er was toen sprake van een breed gedragen verontrusting en de indruk bestond dat die notitie de problematiek onderschatte. De heer Schutte wees in dit verband op het appel van de heer Dees aan de minister tijdens dat overleg om, gegeven de reacties van de meeste woordvoerders, een strenger en minder tolerant beleid te voeren dan in de notitie aangeduid, waarop de minister reageerde dat als zij op dat moment een brief over dat onderwerp zou moeten schrijven, die een meer verontruste toon zou hebben en dat daarin zou worden gesteld dat er op korte termijn moest worden gedaan wat er kon worden gedaan om de gezondheidsschade door het gebruik van XTC en andere pillen te beperken, onder meer door het gebruik te voorkomen. Bij de minister overheerste toen het gevoel dat er wat moest worden gedaan tegen het verschijnsel house-parties in combinatie met XTC-gebruik, aldus de heer Schutte. Definitieve conclusies werden toen niet getrokken. Op een aantal punten was er onzekerheid, te weten het aantal slachtoffers, de relatie tussen het aantal slachtoffers en het gebruik van XTC, en de vraag of de begeleiding van gebruikers van XTC in de praktijk niet zou neerkomen op het afzien van de vervolging van de handel in XTC. De minister heeft toen toegezegd hierover met de minister van justitie te spreken. De belangrijkste conclusie was dat er een werkgroep aan het werk zou gaan, waarvan het resultaat nu voorligt.

<sup>1</sup> Samenstelling:

Leden: Lansink (CDA), Schutte (GPV), De Korte (VVD), Van Nieuwenhoven (PvdA), voorzitter, Van der Heijden (CDA), ondervoorzitter, Van Heemskerck Pillis-Duvekot (VVD), M. M. H. Kamp (VVD), Doelman-Pel (CDA), Swildens-Rozendaal (PvdA), Vliegthart (PvdA), Mulder-van Dam (CDA), Versnel-Schmitz (D66), Middel (PvdA), Leerkes (U55+), Nijpels-Hezemans (AOV), Fermina (D66), Oedayraj Singh Varma (GroenLinks), Dankers (CDA), Marijnissen (SP), Oudkerk (PvdA), Cherribi (VVD), Sterk (PvdA), Van Boxtel (D66) en Van Vliet (D66).  
Plv. leden: Cornielje (VVD), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van der Vlies (SGP), Essers (VVD), Lilypaly (PvdA), Esselink (CDA), Rijpstra (VVD), Voûte-Droste (VVD), Smits (CDA), Dijkman (PvdA), Houda (PvdA), Beinema (CDA), Van den Bos (D66), Vreeman (PvdA), Rouvoet (RPF), Boogaard (AOV), Van Waning (D66), Sipkes (GroenLinks), De Jong (CDA), Vacature CD, Kalsbeek-Jasperse (PvdA), J. M. de Vries (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Bremmer (CDA) en Bakker (D66).

<sup>2</sup>Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

In het licht van deze voorgeschiedenis zei de heer Schutte teleurgesteld te zijn dat de minister alleen een begeleidende brief zonder commentaar bij een afschrift van een brief aan gemeenten aan de Kamer heeft doen toekomen. De brief kan nauwelijks gezien worden als een voortzetting van de discussie op 28 september 1994. Ook los van de algemene discussie over het drugsbeleid dat later dit jaar zal plaatsvinden, is het probleem van het gebruik van XTC zo nauw verweven met house-parties dat deze niet losgekoppeld kunnen worden.

Met betrekking tot de strekking van de brief stelde de heer Schutte dat lijdelijkheid overheerst: house-parties maken onderdeel uit van de jeugdcultuur en het gebruik van XTC hoort daarbij. Echter, tegelijkertijd wordt er gedaan alsof het mogelijk zou zijn de handel in XTC geïsoleerd te beschouwen van het verschijnsel house-parties. Men kan van tweeslachtigheid spreken.

De uitgangspunten die in de notitie worden genoemd (blz. 7) illustreren volgens de heer Schutte de genoemde bezwaren. De ernst van de situatie en de risico's die daarbij spelen, zoals die uitvoerig aan bod zijn geweest tijdens het overleg op 28 september 1994, komen daarin heel weinig terug. De indruk die de lezer krijgt, is het gebruik van XTC toch niet zo ernstig is. Dat blijkt ook uit uitgangspunt 9 van de notitie, waar staat dat bij de regulering van grootschalige dansfeesten een gemeente desgewenst kan komen tot een bepaald maximum aantal toegestane manifestaties en dat op die wijze een evenwicht kan worden gevonden tussen de nadelige gevolgen van een algemeen verbod enerzijds en een overmatig beslag op de politiecapaciteit en onevenredige overlast voor omwonenden anderzijds. Echter, het wezenlijke punt dat het verschijnsel house-parties, zoals die zich nu manifesteert met daaraan verbonden gebruik van XTC en de moeilijke beheersbaarheid daarvan, als zodanig een negatief verschijnsel is, zei hij daarin niet terug te vinden.

De heer Schutte trok een aantal conclusies.

- De jeugdcultuur als zodanig dient niet als een gegeven zonder meer in het beleid te worden beschouwd, ongeacht de gevolgen voor de jeugd zelf en voor anderen. Er ligt hier een verantwoordelijkheid voor de overheid om het verschijnsel in samenhang te bestrijden.
- Gemeenten moeten de mogelijkheid hebben om hetzij een met incidenteel hetzij met een algemeen verbod te komen. Juridisch zijn de mogelijkheden aanwezig, echter politiek klinkt dat weinig in de notitie door.
- Het risico van illegaliteit wordt vaak gebruikt als excuus om terughoudendheid te betrachten bij het treffen van maatregelen. De vrees voor illegaliteit lijkt hier niet gefundeerd omdat een house-party per definitie niet onopgemerkt kan blijven. Wel kan het zonder vergunning plaatsvinden, maar dan zijn er nog mogelijkheden om op te treden met preventieve werking voor de toekomst. Immers, het aantal organisatoren van house-parties is beperkt en zij zijn min of meer bekend. Dus als er opgetreden wordt tegen illegale house-parties, dan kan dat direct zijn weerslag vinden in de richting van dat beperkt aantal organisatoren. Het aantal lokaties is ook te overzien, waardoor het voor iemand die een lokatie ter beschikking stelt voor een illegale house-party duidelijk moet zijn dat die voor de tweede keer geen medewerking krijgt van de overheid.
- De richtlijnen dienen aangescherpt te worden. Dit kan op de eerste plaats inhouden dat er grenzen aan de grootschaligheid en de duur van house-parties worden gesteld. Op de tweede plaats moet consequent opgetreden worden tegen de handel in XTC die zo verbonden is met het verschijnsel house-parties. Als kennelijk toch wordt gehandeld, wellicht niet op het terrein waar de house-party wordt gehouden maar in de omgeving, dan moet er naar vermogen tegen opgetreden worden. Tevens moet dat ook een argument zijn om in het vervolg geen vergunning te geven voor het houden van house-party.

De heer **Esselink** (CDA) sloot zich aan bij de opmerkingen van de heer Schutte. Wat in het vorige overleg werd gevreesd, is nu werkelijkheid. De notitie spreekt te berustend over druggebruik, in casu het gebruik van XTC bij house-parties. De heer Esselink constateerde dat de handreiking in het verlengde ligt van de notitie over het beleid inzake XTC (Kamerstuk 23 760) en derhalve dat de discussie op 28 september 1994 niet tot wijziging van beleid heeft geleid.

De heer Esselink merkte op dat afstand moet worden genomen van het standpunt dat risicovolle evenementen zoals house-parties in combinatie met XTC-gebruik een natuurverschijnsel zijn. Dit moet gecorrigeerd worden. Het moet gemeenten volstrekt helder zijn dat de rijksoverheid dit soort evenementen niet als een natuurverschijnsel beschouwt. Ook moet aan gemeenten te kennen moet worden gegeven dat ze beleid moeten voeren. Niet alleen uit overwegingen van overlast, maar vooral omdat potentieel zwakke consumenten tegen zichzelf in bescherming moeten worden genomen. De heer Esselink vroeg de minister alsnog de handreiking te wijzigen.

De heer **Van Boxtel** (D66) wilde enige nuancering aanbrengen. Aan de ene kant is er een groei van wilde house-parties naar grootschalige evenementen te bespeuren en aan de andere kant zakt de housecultuur weg in de disco- en clubcultuur. De heer Van Boxtel zei de handreiking wel in lijn van het vorige overleg te vinden. De werkgroep die ingesteld is, heeft duidelijk op een rij gezet welke instrumenten de gemeenten tot hun beschikking hebben om tot enige regulering te komen. Niet grootschalige evenementen moeten verboden worden, want die passen inderdaad bij de jeugdcultuur. Het is de productie van en de handel in gevaarlijke middelen dat teruggedrongen en aangepakt moet worden. Niet het gebruik van XTC moet gecriminaliseerd worden, maar de gezondheidsschade moet worden aangepakt.

De heer Van Boxtel zou van de minister willen horen of het mogelijk is dat gemeenten bij het verlenen van een vergunning voor een grootschalig evenement, naast eisen aan de ruimte, een soort gezondheidsscheffing zou kunnen introduceren. Immers, van dezelfde lokale overheid wordt tegelijkertijd gevraagd maatregelen te nemen die preventie bewerkstelligen. De heer Van Boxtel zou zich kunnen voorstellen dat GGD's XTC-pillen controleren en dat de kosten daarvan verhaald worden op de organisatoren, die dat weer verhalen op de bezoekers.

Mevrouw **Kamp** (VVD) was van mening dat de handreiking meer aansluit bij de notitie over het beleid inzake XTC dan bij het hierboven genoemde overleg van 28 september 1994. Er kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat XTC een harddrug is, terwijl de minister hier het beleid voert alsof het een softdrug betreft. Dit is verwarrend voor jonge mensen. Mevrouw Kamp zei dit niet wenselijk te vinden.

Mevrouw Kamp vroeg of de harde muziek bij house-parties op den duur niet schadelijk is voor de gezondheid. Zal het op den duur niet tot doofheid leiden?

In de richtlijn van Amsterdam wordt over behandelkamers gesproken. In de handreiking staat hier niets over. Zij zou graag meer willen weten.

Volgens mevrouw Kamp moet in bijlage 1, blz. 6 staan «alcoholische dranken» in plaats van «alcoholvrije dranken».

De heer **Van Dijke** (RPF) zei zich te verbazen dat de minister zich beperkt tot het aangeven van een kader waarin het verschijnsel house-parties kan plaatsvinden. Zijns inziens wordt voorbijgegaan aan het aantal slachtoffers wat valt na het verlaten van de house-parties. Deze slachtoffers worden niet als zodanig aangemerkt. Voorts wordt er weinig ingegaan op de situatie in het buitenland. Engeland kent een verbod op house-parties en hij wilde weten of daar inderdaad een illegaal circuit is

ontstaan. Ook wordt niet ingegaan op het criminele circuit dat rondom house-parties ontstaat en het feit dat organisatoren zich niet aan de regels houden. Tevens wordt er te laconiek gedaan over de mogelijkheden van inperking. Het beperken van de duur van house-parties zou zijns inziens de aantrekkelijkheid daarvan sterk verminderen. Eveneens zou het stellen van een leeftijdsgrens overwogen kunnen worden.

Ook wilde de heer Van Dijke erop wijzen dat op house-parties mensen lange tijd blootgesteld worden aan een oorverdovend kabaal.

De heer Van Dijke concludeerde dat de minister de zaak ernstig onderschat. Deze situatie zou niet toegestaan mogen worden.

Mevrouw **Oedayraj Singh Varma** (GroenLinks) merkte op dat GroenLinks positief is over de gekozen benadering. Verbod van house-parties heeft inderdaad geen zin, omdat deze deel uitmaken van de jeugdcultuur. Nadelige effecten zijn inderdaad in te perken door goede omstandigheden te creëren, drugs te controleren en goede regels op te stellen. Zij achtte het positief dat de handreiking zich niet beperkt tot house-parties maar ook betrekking heeft op grootschalige dansmanifestaties en op drugs die in het uitgaanscircuit gebruikt worden. Wel lijken de voorwaarden die gemeenten kunnen verbinden aan vergunningen meer betrekking te hebben op situaties die met voetbal te maken hebben dan met house-parties. Zij vroeg zich ook af hoe groot de speelruimte van de gemeenten is en wat de functie van de Kamer is in deze. Krijgt de Kamer een overzicht van de gemeenten die de handreiking overgenomen hebben, en in het bijzonder die gemeenten waar deze problematiek zich voornamelijk afspeelt? De voorwaarden die mogelijk aan een vergunning verbonden kunnen worden, lijken haar erg bureaucratisch en gedetailleerd. Het is echter aan de gemeenten te beslissen of zij deze voorwaarden gaan hanteren en in welke mate.

Het belang van de gezondheidszorg is groot en komt ook goed tot uiting in de handreiking. Zou niet van de gemeenten geëist moeten worden dat de GGD's een rol spelen bij house-parties? GroenLinks is hier voor.

Mevrouw **Dijksman** (PvdA) stelde dat de notitie een aantal concrete handreikingen biedt aan gemeenten en voldoende aanknopingspunten geeft om beleid op dit gebied vorm te geven. De uitgangspunten in de notitie kan de PvdA-fractie onderschrijven.

De PvdA-fractie is blij dat er geen verbod komt van house-parties. Voorlichting op scholen van voortgezet onderwijs en in coffeeshops is pure noodzaak. Het accent moet liggen op het voorkomen van het gebruik, het veilig gebruik bij gebruik alsmede verbetering van de omstandigheden waaronder gebruikt wordt. Zij was van mening dat XTC niet gelegaliseerd mag worden zolang niet duidelijk is wat de effecten zijn voor de volksgezondheid op langere termijn. Zij was van mening dat het gedoogbeleid voortgezet moet worden en dat verkoop van XTC door veldwerkers van erkende verslavingszorginstellingen zou moeten geschieden. Mevrouw Dijksman merkte voorts op dat een drug veilig kan zijn als het goed en veilig wordt gebruikt.

De vervuiling op de markt is erg groot is. Jongeren weten nauwelijks wat ze slikken en lopen daardoor meer risico op de gezondheidsschade. De PvdA-fractie stelt voor dat in de notitie «Stadhuis en House» als voorwaarde wordt opgenomen voor het verlenen van een vergunning dat aan bezoekers van house-parties gecontroleerd XTC wordt verkocht door veldwerkers van erkende verslavingszorginstellingen. De XTC-pillen moeten in de voorgestelde situatie afkomstig zijn van het legale circuit, te weten de farmaceutische industrie. Het NIAD zou daarbij een coördinerende en adviserende rol kunnen vervullen. Twee uitgangspunten staan hierbij centraal. Op de eerste plaats vermindering van de risico's voor de volksgezondheid bij jongeren. Door een beheerste afzet van XTC wordt de verspreiding van vervuilde pillen op zijn minst geminimaliseerd. Op de

tweede plaats impliceert dit veilige gedoogbeleid tevens dat de zware, georganiseerde criminaliteit een slag wordt toegebracht. Dit betekent dat het gebruik van XTC-pillen door anderen dan veldwerkers zwaar moet worden aangepakt. Om de scheiding tussen soft- en harddrugs in stand te houden, is het noodzakelijk dat voor psychedelische middelen apart beleid wordt geformuleerd. XTC is geen softdrug maar ook geen harddrug, al staat het op lijst 1 van de Opiumwet. Juist omdat XTC onderdeel uitmaakt van de jeugdcultuur, vergt het een apart beleid. De gecontroleerde verstrekking van XTC zal moeten plaatsvinden binnen het huidige gedoogbeleid. De huidige Opiumwet biedt daar de mogelijkheid toe. Voordelen van deze gecontroleerde verstrekking zijn: vermindering van de risico's voor de volksgezondheid, door XTC te laten verstrekken door deskundigen vindt gelijktijdig voorlichting plaats en kan worden voorkomen dat jongeren XTC gebruiken, decriminalisering van het XTC-gebruik, zicht op het aantal jongeren dat XTC gebruikt en zicht op de doelgroep zelf. Mevrouw Dijkman deed de minister een ernstig verzoek het voorstel op haar merites te beoordelen en op korte termijn te vertalen naar beleidsvoornemens.

De heer **Van den Berg** (SGP) zei het oneens te zijn met de uitgangspunten, zoals verwoord in de notitie. Het feit dat de housecultuur geïntegreerd is in de jeugdcultuur, afgezien van het feit of dit wel juist is, kan zijns inziens niet beslissend zijn. In de notitie wordt gesteld dat verbieden van house-parties ongewenst is, tenzij er zeker sprake is van onaanvaardbare risico's. De heer Van den Berg merkte op dat er sprake is van onaanvaardbare risico's: dodelijke slachtoffers, zedelijke bezwaren en bezwaren uit oogpunt van criminaliteit en openbare orde. De heer Van den Berg zei dat de SGP-fractie derhalve voorstander is van een volstrekt verbod.

De heer Van den Berg vroeg of de minister kennis heeft genomen van recente onderzoeken naar aspecten van gehoorbeschadiging. Dat wordt ook volstrekt onderschat.

Aspecten van criminaliteit en openbare orde worden in de notitie te licht gewogen. Zijns inziens moeten gemeenten alle juridische mogelijkheden hebben om tot een algeheel verbod over te gaan. De heer Van den Berg vroeg of de minister het wat dit betreft met hem eens is.

### **Antwoord van de minister**

De **Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport** onderstreepte dat de notitie maar één van de producten van de Landelijke Werkgroep XTC-beleid is. Een aantal andere producten is in aantocht. Vorige keer werd gevraagd naar een kopie van de instellingsbeschikking, echter de werkgroep is nooit bij een dergelijke beschikking ingesteld. De minister deelde mee dat er drie subwerkgroepen zijn ingesteld: één over voorlichting, één over regelgeving en hulpverlening, en één over onderzoek, registratie en monitoring. Het enige produkt dat gereed is, is dat van de subwerkgroep regelgeving en hulpverlening. Een deel van de onvrede wordt hierdoor ook verklaard, aldus de minister.

De minister wilde de nadruk leggen op de subwerkgroep voorlichting. De bedoeling van die voorlichting is de boodschap aan alle toekomstige en geroutineerde bezoekers van house-parties te geven dat XTC een drug is die men niet zou moeten gebruiken. Het product van de subgroep voorlichting zal in september gereed zijn. Over de aanpak is er consensus binnen de subgroep: het voorkomen van gebruik zal bij de voorlichting voorop staan en daarna is de secundaire preventie aan de orde. De minister merkte op dat uit onderzoek naar het alcoholmatigingsbeleid blijkt dat voorlichting vrijwel zeker heeft geleid tot daling van het alcoholgebruik. Voorlichting kan dus effectief zijn, aldus de minister. Het vroeg inzaaien van boodschappen op jonge leeftijd is, volgens de

minister, van belang. Daarom is aan het NIAD opdracht geven en subsidie verleend om een lesbrief over XTC te maken die aan de docenten in het voortgezet onderwijs kan worden verstrekt. Een evaluatie zal plaatsvinden.

De minister constateerde dat de meningen over de notitie die aan de gemeenten toegestuurd is, verdeeld zijn. De opvattingen variëren van een harde aanpak tot gecontroleerde verkoop van XTC. De minister benadrukte dat in haar notitie het voorkomen van gebruik duidelijk voorop staat, maar tevens moet zij als minister van Volksgezondheid, indien bepaalde verschijnsel zich voordoen, ook de weg van de secundaire preventie kunnen bewandelen. Echter, dit betekent niet dat de handel minder zwaar aangepakt wordt of zal worden. De politie moet hard optreden tegen de handel in drugs; voorts wordt XTC behandeld als een middel dat op lijst 1 van de Opiumwet staat, maar bij de kleine gebruikers wordt gehandeld als stond het op lijst 2. De gebruiker wordt niet gecriminaliseerd.

De minister zei niet in staat te zijn house-parties te verbieden. Gemeenten zijn bevoegd en in staat desgewenst te kiezen voor een totaal verbod. De minister zei echter niet te kunnen ontkennen dat zij in de huidige situatie geen heil ziet in een totaal verbod. Zij zei ervan overtuigd te zijn dat de neiging tot het bedrijven van de housecultuur niet te onderdrukken is met een verbod. In dit verband zei de minister dat naar haar beste weten er in Engeland wel degelijk house-parties plaatsvinden.

De minister merkte op dat het heel goed mogelijk zou kunnen zijn dat beperking van de grootschaligheid en van de duur van house-parties tot een vermindering van de risicofactoren zou leiden. Zij zei echter geen bewijzen te hebben dat de gezondheidsschade te maken heeft met de schaalgrootte en de duur.

De minister zei de handreiking een goede notitie te vinden, maar het hoefde niet het laatste woord te zijn. Hoe gemeenten daarmee omgaan, wordt voortdurend in de werkgroep geëvalueerd. Zij benadrukte nogmaals in dit verband dat een gemeente de mogelijkheid heeft een house-party te verbieden.

Over de verschillende voorstellen, zei de minister het volgende. Ten aanzien de suggestie van de heer Van Boxtel een soort gezondheidsheffing te introduceren, zegde de minister toe deze aan de werkgroep voor te leggen.

Met betrekking tot de verdergaande suggestie van mevrouw Dijkman, deelde de minister mee geen bezwaar te hebben tegen het op papier zetten van de voor- en nadelen van haar suggestie, wat ze ook zou doen. Maar zij wees er nu al op dat deze suggestie in strijd is met het Verdrag inzake psychotrope stoffen. Alleen al op grond hiervan kan zij op dit moment deze suggestie niet naar beleidsvoornemens vertalen. Bovendien stelde de minister dat met deze suggestie een fout signaal wordt gegeven, te weten het signaal dat het gebruik van zuivere XTC aanvaardbaar is terwijl het beleid juist het voorkomen van gebruik is. Er is dan ook weinig hoop dat er een positieve reactie komt op de suggestie van mevrouw Dijkman.

Ten aanzien van de vraag of de minister zou willen overwegen XTC als een softdrug te beschouwen, verwees de minister naar de algemene nota over het drugsbeleid dat na het zomerreces aan de Kamer zal worden toegezonden.

Met betrekking tot de opmerkingen over de gehoorschade veroorzaakt door harde muziek, zei de minister het een serieus punt te vinden. De minister zal aan de Gezondheidsraad of aan de RVIM vragen hierover te rapporteren.

De werkgroep zal in haar evaluatie een overzicht geven van de manier waarop gemeenten met de handreiking omgaan.

Het spreekt van zelf dat de GGD's aanwezig zijn bij house-parties en dat blijkt ook uit de nota.

De voorzitter van de commissie,  
Van Nieuwenhoven

De waarnemend griffier van de commissie,  
Nava